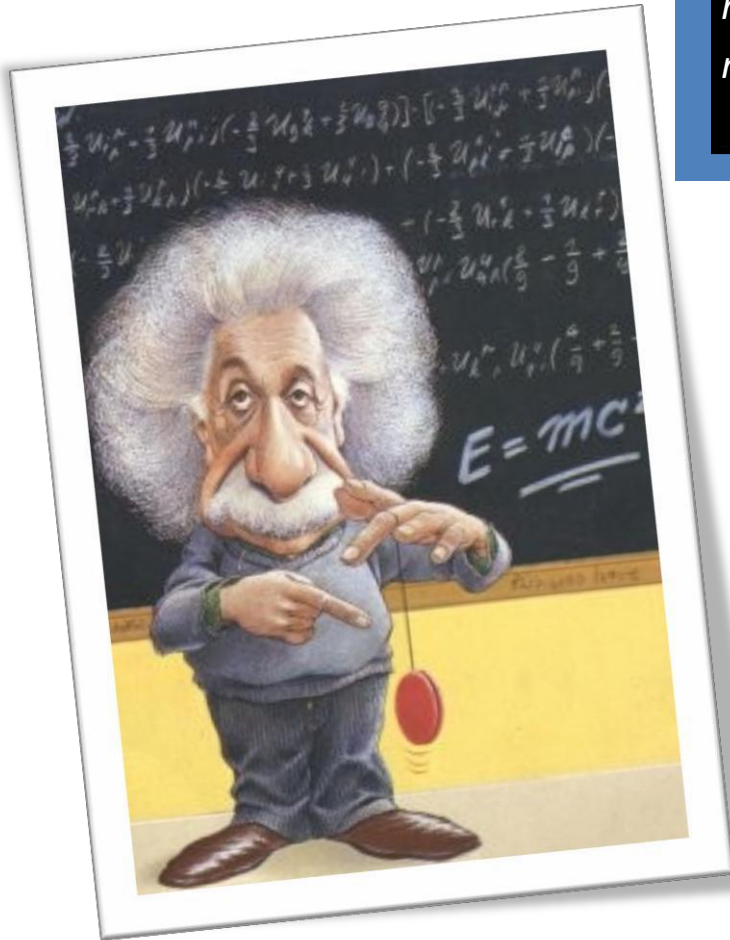
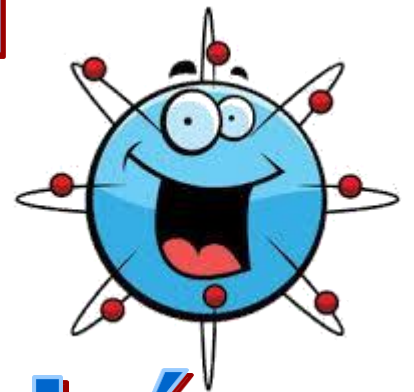

*Dla szkół z polskim językiem
nauczania opracowała
mgr Ilona Przeczek*

**Czesko-polski
słowniczek
podstawowych pojęć
z fizyki**

1.Newtonův zákon	zákon setrvačnosti	1. zasada dynamiki Newtona
2.Newtonův zákon	zákon síly	2. zasada dynamiki Newtona
3.Newtonův zákon	zákon akce a reakce	3. zasada dynamiki Newtona
absolutní nula	nejnižší možná teplota (-273 ⁰ C)	zero absolutne
akce a reakce	dvě síly, které působí současně. Když jedno těleso působí na druhé silou (akcí), druhé na ni působí protisilou(reakcí)	akcja i reakcja
akumulátor	baterie, která se dá opakovaně nabít	akumulator
akustika	nauka o zvuku	akustyka
alternátor	zdroj napětí, které v něm vzniká při otáčení	alternator
ampér	jednotka elektrického proudu	Amper
amplituda	největší výchylka kmitání	amplituda
aniont	částice s výsledným záporným nábojem, vzniká přijetím jednoho nebo více elektronů z obalu atomu	anion
anoda	elektroda, ke které je připojen kladný pól zdroje	anoda
atmosférický tlak	síla, kterou působí atmosféra planety (obvykle chápána Země) na jednotkovou plochu v daném místě	ciśnienie atmosferyczne
atom	základní částice hmoty, nejmenší část chemického prvku	atom
atomové číslo	udává, kolik protonů se nachází v jádře atomu	liczba atomowa
atomové jádro	malé tělísko uprostřed atomu	jądro atomowe
baterie	několik galvanických článků zapojených do serie	bateria
beztížný stav	stav, při kterém necítíme tíhu	stan nieważkości
bimetal	pásek svařený ze dvou různých kovů (např. mosazi a oceli) s odlišnou teplotní délkovou roztažností	bimetal
Brownův pohyb	nepřímý důkaz pohybu částic, mikroskopem pozorovaný pohyb nepatrných těles, jehož příčinou jsou nárazy pohybujících se částic na tato tělesa	ruch Browna
brutto	hrubá hmotnost (včetně obalu)	brutto
břemeno	předmět, který držíme nebo zvedáme	ciężar
buzola	kompas s otočnou stupnicí	busola
centi-	setina jednotky	centy-
cívka	vodič, ovinutý kolem jádra	cewka, zwojnica, induktor
clona	omezuje průchod světla do fotoaparátu	przysłona
coulomb	jednotka elektrického náboje	kulomb
čas	fyzikální veličina, značka t, je to doba trvání děje nebo udání časového okamžiku	czas
částice	atomy nebo molekuly, ze kterých jsou složeny všechny látky	cząsteczka (molekuła)
čistá hmotnost	hmotnost bez obalu (netto)	ciężar właściwy
deci-	desetina jednotky	decy-
decibel	jednotka hlasitosti	decybel
deformace	změna rozměrů a objemu pevného tělesa provázená změnou jeho tvaru	deformacja
deka-	desetinásobek jednotky	deka-
délka	fyzikální veličina, značka l, d, s, udává rozměr tělesa nebo vzdálenost mezi dvěma body	długość
diamant	nejtvrdší známá látka, krystal uhlíku	diament
difuze	důkaz pohybu částic, nastává samovolným pronikáním částic jedné látky mezi částice látky druhé bez působení vnější síly	dyfuzja
digitální	číslíkový, číselný	cyfrowy
dioptrie	jednotka optické mohutnosti	dioptria
dostředivá síla	působí na těleso, které se pohybuje po zakřivené dráze	siła dośrodkowa
dozvuk	kratičká ozvěna, kterou slyšíme v místnosti	pogłos
dvojhvězda	dvě hvězdy, které se drží gravitační silou a obíhají kolem společného středu	gwiazda podwójna

dynamo	zdroj napětí podobný alternátoru	dynamo
efektivní napětí	napětí, které by musel mít stejnosměrný proud, aby v tepelných spotřebičích dával stejný výkon	napięcie skuteczne
elektrické kmity	elektrické napětí nebo proud, které se pravidelně mění	drżania elektryczne
elektrické pole	nachází se okolo nabitých těles	pole elektryczne
elektrický náboj	to, co je v elektricky nabitých tělesech	ładunek elektryczny
elektricky neutrální	to, v čem se kladný a záporný náboj vyrovnávají	obojętny elektrycznie
elektrický obvod	"cesta proudu", sestavená z vodičů a různých součástek	obwód elektryczny
elektrický vodič	látka schopná vedení elektrického proudu	przewodnik elektryczny
elektrolyt	kapalina, ve které se volně pohybují kladné a záporné ionty	elektrolit
elektrolýza	rozklad elektrolytu elektrickým proudem	elektroliza
elektromagnet	cívka se železným jádrem	elektromagnes
elektron	elementární částice se záporným elektrickým nábojem	elektron
elektronový obal	všechny elektrony, které obíhají jádro	powłoka elektronowa
elementární náboj	náboj protonu nebo elektronu	ładunek elementarny
energie	"uskaldněná práce"	energia
fázový vodič	vodič, který má efektivní napětí 230V vzhledem k zemi	przewodnik fazowy
fonendoskop	naslouchátko, kterým lékař poslouchá srdce a plíce	fonendoskop
fonograf	byl prvním přístrojem, který dovedl zaznamenat zvuky	fonograf
frekvence	veličina, která říká, jak často něco kmitne	frekwencja
fyzická veličina	každá vlastnost tělesa nebo jevu, kterou lze vyjádřit množstevně	wielkość fizyczna
fyzika	přírodní věda, zkoumá zákonitosti jevů přírody, základní vlastnosti hmoty a zákony jejího pohybu	fizyka
galaxie	mnoho miliard hvězd, které se navzájem přitahují a obíhají okolo společného středu	galaktyka
galvanický článek	zdroj napětí, ve kterém jsou do elektrolytu ponořeny elektrody ze dvou různých kovů	ogniwo galwaniczne
galvanometr	přístroj, který ukazuje, zda jím protéká proud	galwanometr
giga	miliarda jednotek, tisíc milionů jednotek	giga
gram	tisícina kilogramu	gram
gravitace	vlastnost všech hmotných těles, vzájemně se přitahovat gravitačními silami	grawitacja
gravitační pole	prostor kolem všech hmotných těles, zvláště mimořádně hmotných, zprostředkuje gravitační silové působení	pole grawitacyjne
gravitační síla	fyzikální veličina, značka F_g , síla, kterou se vzájemně přitahují každá dvě tělesa	siła grawitacyjna
gravitační zrychlení	zrychlení, které gravitační síla udílí tělesu v daném místě	przyspieszenie grawitacyjne
hadicová libela	dvě trubičky spojené hadicí a naplněné vodou, umožňující určení vodorovného směru	libella rurkowa
hekto-	stónásobek jednotky	hekto-
hmotnost	fyzikální veličina, značka m , udává množství látky v tělese	masa
hodina	jednotka času	godzina
hromosvod	tlustý vodič, který svádí blesk do země	instalacja odgromowa (pop. piorunochron)
hustoměr	přístroj k měření hustoty, využívá Archimedův zákon	gęstościomierz
hustota	fyzikální veličina, značka ρ , je dána hmotností 1 m ³ látky	gęstość
hvězda	obrovská koule ze žhavých plynů	gwiazda
hydrostatický tlak	tlak, který vzniká v kapalině její tíhou	ciśnienie hydrostatyczne
indukce	jev, při kterém vzniká napětí mezi vývody cívky, když se uvnitř cívky mění magnetické pole	indukcja
indukční čáry	čáry, do kterých se seřadí železné piliny okolo magnetu	linie indukcyjne pola
indukční pec	transformátor, který má jako sekundární vinutí uzavřený prsteneček kovu	piec indukcyjny

induktor	podobný transformátoru, ale má u cívky paličku, která neustále přerušuje primární proud	induktor
infračervené záření	je to, co pociťujeme jako "sálání tepla"	promieniowanie podczerwone
infrazvuk	zvuk o frekvenci nižší než 20 Hz	infradźwięk
iont	atom, který ztratil nebo získal navíc některý elektron	jon
izotopy	látky, které mají v jádře stejný počet protonů, ale různý počet neutronů	izotopy
jaderná reakce	přeměna jádra, při níž se srazí dvě jádra a vznikne jedno nebo více jader	reakcja jądrowa
jaderná síla	drží při sobě protony a neutrony jádra	siła jądrowa
jaderná syntéza	spojování dvou lehkých jader na jedno těžší	synteza jądrowa
jádro atomu	malé tělíčko uprostřed atomu, v němž je uložena skoro všechna hmota atomu	jądro atomu
jednoduchý obvod	cesta proudu se v něm nemůže větvit	obwód prosty
jednotka	dohodnutá hodnota veličiny téhož druhu, která je základem pro měření	jednostka
jednozvrtná páka	páka, u níž obě síly působí na stejné straně od osy otáčení	dźwignia jednostronna
jistič	elektromagnet, který přeruší obvod, když jím prochází příliš velký proud	bezpiecznik
joule	jednotka práce a energie	dżul
kalendář	soupis dní a měsíců běžného roku v časovém postupu	kalendarz
kalorimetr	nádoba, která dobře tepelně izoluje. Používáme ji k měření tepla	kalorymetr
kapacita kondenzátoru	určuje, kolik náboje se "vejde" do kondenzátoru, když ho nabijeme na napětí 1V	pojemność kondensatora
kationt	částice s výsledným kladným nábojem, vzniká odnětím jednoho nebo více elektronů z obalu atomu	kation
katoda	záporná elektroda	katoda
kilo-	tisíc jednotek	kilo-
kilogram	základní jednotka hmotnosti, značka kg	kilogram
kilowatthodina	jednotka práce	kilowatogodzina
kinetická energie	tj. pohybová energie, práce, kterou může vykonat pohybující se těleso, než se úplně zastaví	energia kinetyczna
kladka	volně otočný kotouč se žlábkem pro lano, slouží ke zvedání břemen	blok (krażek)
kladkostroj	stroj složený z několika pevných a volných kladek	wielokrażek
kmitání	pravidelný pohyb sem a tam	drgania
kometa	těleso ze zmrzlých plynů a kamení, obíhající svou hvězdu po velmi protáhlé dráze	kometa
kompas	přístroj, který ukazuje sever	kompas
komutátor	zařízení, které v elektromotorech nebo dynamech mění směr proudu podle toho, jak se rotor otáčí	komutator
kondenzace	přeměna páry na kapalinu	kondensacja
kondenzátor	dvě vodivé vrstvy oddělené tenkou vrstvou izolantu. Může se v něm "skladovat" elektrický náboj	kondensator
kostra	kovová část, ke které jsou připojeny různé součástky v autě apod.	szkielet
krystaly	pevná látka, v níž jsou stavební prvky (atomy, molekuly nebo ionty) pravidelně uspořádány v opakujícím se vzoru	kryształy
látka	je základní forma hmoty, materiál tělesa	substancja
libela	vodováha, slouží k ustavení vodorovné polohy	poziomica
lom světla	vzniká, když světlo prochází z jednoho prostředí do druhého	załamanie światła, refrakcja

ložisko	součást stroje, která snižuje tření při otáčivém pohybu	łożysko
magnetické pole	působí silou na jiné magnety nebo tělesa ze železa	pole magnetyczne
maximum	největší hodnota veličiny	maksymum
mega-	milion jednotek	mega-
membrána	tenká, většinou kovová destička, která se snadno rozkmitá. Používá se v mikrofonech atd.	membrana
měrná tepelná kapacita	teplo, kterým se ohřeje 1kg látky o 1°C.	ciepło właściwe
měření	určování velikosti fyzikální veličiny různými metodami pomocí měřidla nebo měřicího přístroje	pomiar
meteor	malé kosmické těleso, které se dostane do atmosféry	meteor
metr	základní jednotka délky, značka m	metr
metr čtverečný	odvozená jednotka obsahu	metr kwadratowy
metr krychlový	odvozená jednotka objemu	metr sześcienny
metronom	přístroj, který pravidelně tiká a udává tak rytmus hudebníkům	metronom
mikro-	miliontina jednotky	mikro-
mikrofon	zařízení, které přeměňuje zvuk na elektrické kmity	mikrofon
mikrometr	nástroj, kterým se může měřit délku s přesností na setinu milimetru	mikrometr
mili-	tisícina jednotky	mili-
Mléčná dráha	naše Galaxie	Droga Mleczna
molekula	částice vzniklá sloučením dvou nebo více atomů nebo iontů	Cząsteczka (molekuła)
moment síly	fyzikální veličina, značka M, která udává jak velký má otáčivý účinek vzhledem k ose otáčení síla působící na těleso	moment siły
monokrystaly	makroskopický krystal se zanedbatelnými poruchami krystalové struktury	monokryształy
nadzvukové letadlo	letadlo, které se pohybuje rychlostí vyšší než zvuk, tj. nejméně 1200km/h	samolot ponadźwiękowy
námořní míle	délková námořní jednotka, asi 1,8km	mila morska
nano-	miliardtina jednotky	nano-
napětí	síla, která působí na elektrony v obvodu	napięcie
nepokoj	kolečko s pružinkou, které se otáčí sem a tam a řídí chod hodinek	balans
nerovnoměrný pohyb	pohyb po přímce, tzn. trajektorií pohybu je přímka, při němž se mění rychlost pohybu	ruch niejednostajny
neutrony	jeden ze tří druhů částic, tvořících atom. Nemají žádný elektrický náboj, nacházejí se v jádru atomu	neutrony
newton	jednotka síly	newton
newtonmetr	jednotka momentu síly	newtonmetr
normální tlak	tlak vzduchu při mořské hladině (zhruba 100kPa)	ciśnienie znormalizowane
nulovací vodič	vodič, který má vždycky nulové napětí vůči zemi	przewód neutralny lub ochronny
objem	fyzikální veličina, značka V, udává, jak velkou část prostoru těleso zaujímá	objętość
obratníky	rovnoběžky 23 stupňů na sever a na jih od rovníku	zwrotniki
obsah	fyzikální veličina, která má značku S	zawartość
odchylka měření	maximální nepřesnost při správném měření, je rovna polovině nejmenšího dílku na stupnici	niepewność pomiarowa
odpor	určuje, jaké napětí potřebujeme k tomu, aby tímto vodičem procházel proud 1A	opór
odstředivá síla	setrvačná síla, značka F_s , která působí na těleso při pohybu po kruhové trajektorii, míří od středu	siła odśrodkowa

Ohm	jednotka elektrického odporu	om
ohnisko	bod, do kterého spojka nebo duté zrcadlo soustředí paprsky, které byly původně rovnoběžné	ognisko
ohnisková vzdálenost	vzdálenost ohniska od čočky nebo dutého zrcadla	odległość ogniskowa
okamžitá rychlost	rychlost v daném časovém okamžiku	prędkość chwilowa
olovnice	pomůcka ke stanovení svislého směru, závaží upevněné na šňůře	pion
osciloskop	přístroj, který zobrazuje elektrické kmity na obrazovce	oscyloskop
ozon	plyn, který pohlcuje ultrafialové záření Slunce	ozon
páka	pevná tyč otáčivá kolem osy, která je k tyči kolmá	dźwignia
palec	stará jednotka délky, užívaná ještě dnes v Británii a USA, přibližně 2,5cm	palec
palivové tyče	duté kovové tyče, do kterých se dává sloučenina uranu 235	pręty paliwowe
paprsek	přímka, podél které se šíří světlo	promień
paralelní	zapojení dvou nebo více součástek "vedle sebe"	równoległy
pascal	jednotka tlaku, síla 1N působí na plochu 1m ²	paskal (1 Pa)
Pascalův zákon	Tlak vyvolaný vnější silou, která působí na kapalinu v uzavřené nádobě, je ve všech místech kapaliny stejný	prawo Pascala
perioda	doba jednoho kmitu	okres podstawowy
pevná kladka	upevněná kladka, používá se ke změně směru působící síly, v podstatě rovnoramenná páka, rameno se rovná poloměru kotouče	blok nieruchomy (krażek stały)
planety	největší tělesa sluneční soustavy; obdobné existují i u soustav jiných hvězd	planety
plazma	žhavý plyn, ve kterém je hodně iontů a volných elektronů	plazma
podélné vlnění	látka se pohybuje ve stejném směru, v jakém se šíří vlnění	falowanie podłużne
podtlak	tlak menší než atmosferický	podciśnienie
pohyb	Pohyb nebo také lokomoce je označení, které se používá tehdy, mění-li hmotné objekty vzájemnou polohu, tvar, velikost, tepelné, elektrické nebo magnetické vlastnosti, skupenství, chemické složení, biologické vlastnosti apod.	ruch
pojistka	trubička s tenkým drátkem, který se při velkém proudu roztaví a přeruší obvod	bezpiecznik
polární kruhy	rovnoběžky 23 stupňů od severního a jižního pólu	koła polarne
polohová energie	práce, kterou může těleso vykonat, když změní svou polohu nebo svůj tvar	energia potencjalna
polykrystaly	(též „částečně krystalické látky“) se vyskytují především v pevných polymerních materiálech. Obsahují strukturu krystalickou i amorfní.	polikryształy
povrchové napětí	efekt, při kterém se povrch kapalin chová jako elastická fólie a snaží se dosáhnout co možná nejhladšího stavu s minimální plochou	napięcie powierzchniowe
proton	elementární částice s kladným elektrickým nábojem	proton
protonové číslo	udává počet protonů v jádře	liczba protonowa (równa liczbie atomowej)
protony	jeden ze tří druhů částic v atomu, jsou kladně nabitě a nacházejí se v jádře atomu	protony
průměrná rychlost	celková vzdálenost uražená za určitý čas	prędkość średnia
prvek	látka chemicky čistá, tvořená atomy téhož druhu	pierwiastek
přetlak	tlak větší než atmosferický	naciśnienie
příčné vlnění	látka se pohybuje kolmo ke směru vlnění	falowanie poprzeczne
působíště síly	bod (nebo plocha), v němž působí na těleso síla	punkt przyłożenia

radioaktivita	samovolný rozpad jádra, při kterém z něho vyletí rychlá částice	radioaktywność
radioaktivní záření	proud rychlých částic	promieniowanie radioaktywne
radon	radioaktivní prvek, který má v jádře 86 protonů	radon
rameno páky	vzdálenost od osy k místu, kde na páku působí síla	ramię dźwigni
reaktor	velká nádoba, ve které probíhá řetězová reakce	reaktor
reflektor	zařízení, které odráží paprsky do jednoho směru	reflektor
relativita pohybu	pohyb závisí na tom, kdo ho pozoruje	względność ruchu
relé	spínač nebo přepínač, kterým pohybuje elektromagnet	łącznik
reostat	rezistor, jehož odpor můžeme měnit	opornik
reproduktor	přeměňuje elektrický proud na zvuk rozkmitáním membrány	głośnik
rezistor	součástka, která má určitý odpor	rezystor
rezonance	shoda vlastní frekvence tělesa a frekvence, která ho rozkmitává	rezonans
rotor	otáčivá část elektromotoru nebo generátoru	rotor (wirnik)
rovnodennost	okamžik, kdy je stejně dlouhý den a noc	równonoc
rovnoměrně zrychlený přímočarý pohyb	Rovnoměrně zrychlený přímočarý pohyb je pohyb po přímce se stálým zrychlením	 ruch prostoliniowy jednostajnie przyspieszony
rovnoměrný přímočarý pohyb	pohyb po přímce, tzn. trajektorií pohybu je přímka, se stálou rychlostí	 ruch jednostajny prostoliniowy
rovnováha sil	nastane, když na těleso působí více sil, ale jejich výslednice je nulová	równowaga sił
rovnováha sil	Rovnováha sil je stav, kdy na těleso působí více sil, ale jejich výslednice je nulová, a výsledný moment sil vzniklý složením všech momentů sil je rovněž nulový	siły równoważące się
rozptyl	světlo z jednoho směru se "rozběhne" do mnoha jiných směrů	rozproszenie
rozptylka	čočka, která je uprostřed tenčí než u okraje	soczewka rozpraszająca
roztok	homogenní nebo zdánlivě homogenní, většinou kapalná, může být však i pevná (slitiny) i plynná (vzduch...), směs nejméně dvou látek, rozpouštědla a rozpuštěné látky	roztwór
rychlost	charakteristika pohybu, která nám sděluje, jakým způsobem se mění poloha tělesa (hmotného bodu) v čase	prędkość
řetězová reakce	reakce, při které uvolněné neutrony z jednoho jádra narážejí do dalších jader a uvolňují další neutrony	reakcja łańcuchowa
seismické vlny	vlny v zemi, které způsobilo zemětřesení	fale sejsmiczne
sekundární cívka	cívka transformátoru, ze které odvádíme energii	uzwojenie (cewka) wtórne
setrvačnost	vlastnost všech hmotných těles setrávat v klidu nebo pokračovat v pohybu stejnou rychlostí i směrem	bezwładność
schéma	zjednodušený obrázek elektrického obvodu	schemat
síla	fyzikální veličina, značka F, charakterizuje vzájemné působení těles	siła
siloměr	přístroj na měření velikosti síly, založen na deformačním účinku síly	siłomierz
skalární veličina	veličina, která je plně určena jediným číselným údajem	wielkość liczbowa (skalarna)
skleníkový jev	"zachycení" zářivé energie pod skleněnou nebo plynovou "obálkou"	efekt cieplarniany
skupenské teplo tání	teplo, které je třeba dodat pevnému tělesu, aby roztálo	ciepło topnienia substancji
skupenské teplo varu	teplo, které je třeba dodat kapalině, aby se vypařila	ciepło parowania substancji
sloučenina	látka chemicky čistá, složená z molekul jednoho druhu	związek

sluneční energie	energie slunečního záření	energia słoneczna
sluneční soustava	Slunce, 9 planet, tisíců planetek, milionů komet	układ słoneczny
slunovrat	okamžik, kdy je na jedné polokouli nejdelší den a na druhé nejdelší noc	przesilenie
směs	soustava složená z několika různých chemicky čistých látek, obsahuje molekuly více druhů	mieszanka
sonar	přístroj, který pomocí vysílaného zvuku měří vzdálenosti	sonar
součinitel tření	poměr mezi třecí silou a tlakovou silou	współczynnik tarcia
Soustava SI	mezinárodní soustava jednotek fyzikálních veličin	Układ SI
spektrum	jev, kterého dosáhneme, když bílé světlo rozložíme (np. hranolem) na jednotlivé barvy	spektrum
spínač/vypínač	slouží k připojení nebo odpojení elektrického obvodu ke zdroji	łącznik
spojené nádoby	dvě nádoby (příp. více nádob), v nichž po naplnění kapalinou vystoupí hladina do stejné výšky	naczynia połączone
spojka	čočka, která je uprostřed tlustší, než u okraje	soczewka skupiająca
spotřebič	to, čím prochází proud a vykonává práci	odbornik
stabilita tělesa	stálost, odolnost tělesa proti překlopení	stabilność ciała
stejnorodé těleso	těleso z jedné látky	ciało jednorodne
stejnoseměrný proud	proud, který má vždy stejný směr	prąd stały
stopa	stará jednotka délky, užívaná ještě dnes v Británii a USA, 3 stopy jsou přibližně rovny 1m.	stopa
střídavý proud	směr proud se rychle střídá	prąd przemienny
stupeň Fahrenheita	jednotka teploty, která se používá v Británii a USA.	stopień Fahrenheita
sublimace	změna pevné látky v páru	sublimacja
světelný rok	vzdálenost, kterou světlo urazí za jeden rok	rok świetlny
světelný zdroj	to, co vytváří světlo	źródło światła
svislý	směr do středu Země	pionowy
štěpení jádra	jaderná reakce, při které se jádro rozštěpí přibližně na dvě stejné části	rozpad jądra
tachograf	přístroj, který zapisuje rychlost	tachograf
tachometr	přístroj, který měří rychlost	szybkościomierz
tara	hmotnost obalu	tara
těkavý	vlastnost látek, které se rychle vypařují	lotny
těleso	předmět, který je objektem zkoumání fyziky	ciało fizyczne
tepelná výměna	přechod tepla z teplejšího tělesa na chladnější	wymiana ciepła, konwekcja
tepelné izolanty	látky, které teplo vedou špatně	termoizolatory
tepelné vodiče	látky, které snadno přenášejí teplo	przewodniki ciepła
tepelný vodič	látka, která dobře vede teplo, tzn. má vysokou tepelnou vodivost.	przewodnik ciepła
teploměr	přístroj pro měření teploty	ciepłomierz, termometr
teplota	fyzikální veličina, značka t, udává, jak je těleso teplé nebo studené	temperatura
tera-	bilion jednotek, milion milionů jednotek	tera-
termostat	zařízení, které udržuje téměř stálou teplotu, umožňuje jen velmi malé kolísání teploty	termostat
těžiště	působíště tíhové síly, kterou Země působí na těleso	środek ciężkości
těžnice	přímka, která prochází těžištěm	środkowa
tíha	důsledek síly tíhové, značka G, projevuje se jako síla tlaková podepřeného tělesa nebo tahová síla tělesa zavěšeného	ciężar (siła grawitacji)
tíhová síla	výslednice gravitační síly a setrvačné odstředivé síly, značka F_G , příčina volného pádu tělesa	siła ciężkości
tlak	fyzikální veličina, značka p, podíl tlakové síly a obsahu plochy, na niž síla kolmo působí	ciśnienie

tlak	fyzikální veličina, obvykle označovaná symbolem p nebo P (z latinského <i>pressura</i>), vyjadřující poměr velikosti síly F , působící kolmo na rovinnou plochu a rovnoměrně spojitě rozloženou po této ploše, a obsahu této plochy S	nacisk (parcie)
transformátor	dvě cívky, primární a sekundární, nasazené na společném jádře. Používá se ke změně napětí a proudu	transformator
trojfázový proud	tři střídavé proudy, které jsou vzhledem k sobě posunuty	układ trójfazowy
třecí síla	vzniká na stykových plochách pohybujících se těles, působí vždy proti pohybu, brzdící síla	siła tarcia
tření	odpor působící proti pohybu vzájemně se dotýkajících těles	tarcie
tvrdý zdroj napětí	zdroj, ze kterého můžeme trvale odebírat proud (np. akumulátor)	stałe źródło napięcia
účinnost	podíl využití práce a celkové vynaložené práce	sprawność
ultrazvuk	zvuk o frekvenci vyšší než 20000Hz	ultradźwięk
vakuum	prostor, kde není skoro žádný vzduch ani nic jiného	próżnia
vektorová veličina	vektorová veličina je charakterizovaná velikostí a směrem	wielkość wektorowa
veličina	měřitelná vlastnost tělesa	wielkość
velký třesk	počátek vesmíru	Wielki Wybuch
vinutí	izolovaný vodič navinutý na cívce	zwoje przewodnika
vlastní frekvence	frekvence, s kterou těleso volně kmitá samo	częstotliwość właściwa
vlnová délka	vzdálenost mezi dvěma sousedními hřebeny vln	długość fali
vodiče	látky, kterými může procházet elektrický náboj	przewodniki
vodíková bomba	energie se v ní neuvolňuje řetězovou reakcí, jako v atomové bombě, ale syntézou	bomba wodorowa
vodorovný	každý směr podél klidné vodní hladiny	równoległy
vodoznak	průhlená trubice, na které vidíme výšku hladiny v nádrži	wskaźnik poziomu wody
volná kladka	kladka nesená lanem, při práci stoupá či klesá s břemenem	blok ruchomy (kraźek przesuwny)
volt	jednotka napětí	volt
vyhořelé palivo	to, co zůstane v palivových tyčích, když se většina uranu rozštěpí	wypalone paliwo jądrowe
výkon	práce, vykonaná v jednotce času	moc
výslednice sil	síla, která vznikne složením všech sil působících na jedno těleso	Siła wypadkowa
vývěva	pumpa, kterou se dá z uzavřeného prostoru vyčerpávat vzduch	pompa próżniowa, ssawa
vzducholod'	velký podlouhlý balón s motorem a vrtulí	sterowiec
vzlínání	pomalý postup vody nebo jiné kapaliny tenkými póry v půdě, zdivu apod.	nasiąkanie (wchłanianie)
vztažná soustava	Vztažná (nebo také referenční) soustava je zvolená skupina těles, které jsou vzájemně v klidu	układ odniesienia
vztlaková síla	síla, která působí na tělesa ponořená do kapaliny nebo plynu	siła wyporu
watt	jednotka výkonu	wat
yard	stará jednotka délky, užívaná ještě dnes v Británii a USA, přibližně 90cm	yard
zákon	zákonitý vztah nalezený z naměřených údajů pro daný děj	prawo
zdířka	dířka v zásuvce, do které zasuneme zástrčku	otwór gniazda
zdroj napětí	to, co způsobuje, aby obvodem procházel proud	źródło napięcia
zdroj zvuku	každé těleso, které se chvěje, a tím vydává zvuk	źródło dźwięku
zkrat	nastane, když proud zkrácenou cestou neprochází spotřebičem	krótkie spięcie
zrychlení	veličina, která udává, o kolik se zvětší rychlost každou sekundou	przyspieszenie